

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **X**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2023, č. j. 20 Az 5/2023-33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný (stěžovatel) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2023, č. j. 20 Az 5/2023-33, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 24. 1. 2023, č. j. OAM-355/ZA-ZA11-K03-2022, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím stěžovatel žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Ze správního spisu vyplývá, že dne 21. 3. 2022 žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice a dne 24. 3. 2022 poskytl údaje k této žádosti. Sdělil především, že je státním příslušníkem Nigérie, národností Igbo a je křesťanského (katolického) vyznání. Není členem žádné politické strany. Je svobodný a bezdětný. Před opuštěním země původu žil ve městě „Satalitto“ (správně se jedná o Satellite Town – pozn. NSS). Žalobce z Nigérie vycestoval v roce 2021 na Ukrajinu na základě studentského víza platného v letech 2021 až 2022. Na Ukrajině, konkrétně v Charkově, studoval a také hrál fotbal, ale jakmile tam začala válka, vycestoval s proudem uprchlíků a dostal se až do Prahy. V Praze narazil na dobrého člověka, který mu slíbil ubytování, takže se rozhodl zde zůstat. Během cesty strávil také několik týdnů na Slovensku. Ke svému zdravotnímu stavu žalobce uvedl, že je zdravý a nemá žádné zvláštní potřeby. O mezinárodní ochranu žalobce požádal z toho důvodu, že se nechce vrátit zpět do Nigérie, neboť pochází z východní části země, kde „je velká teroristická aktivita“ a působí tam mnoho zločineckých a teroristických skupin, proto by se tam necítil bezpečně.

[3] Během pohovoru dne 24. 3. 2022 žalobce vypověděl, že na Ukrajině studoval školu zaměřenou na elektrotechniku. První rok se věnoval pouze studiu jazyka, konkrétně ruštiny, a rovněž tam hrál fotbal. Po smrti svého otce neměl žalobce v Nigérii „co pořádně dělat“, proto se přihlásil na školu na Ukrajině, přičemž přijímací zkoušky na ni úspěšně složil a následně si v Lagosu zařídil jednorocní ukrajinské studentské vízum. Žalobcův otec, pocházející z východu Nigérie, konkrétně ze svazového státu Anambra (leží na jihovýchodě země – pozn. NSS), byl obchodníkem a podnikatelem, který postupně přesídlil do města Kaduna (v severní polovině země – pozn. NSS), kde se žalobce narodil. V roce 2017 byl žalobcův otec zastřelen nigerijskou policií, protože byl členem hnutí IPOB [*The Indigenous People of Biafra* (Domorodí obyvatelé Biafry) – separatistická skupina usilující o obnovení někdejší Republiky Biafra na jihovýchodě Nigérie – pozn. NSS]. Žalobce s touto organizací nemá nic společného a byl v šoku, když se dozvěděl, že jeho otec byl členem IPOB. Po otcově smrti žalobce odjel do města Lagos, konkrétně do jeho části Satellite Town, kde začal žít u známého a pracoval v jeho obchodě s náhradními díly. Získání ukrajinského víza pro něj bylo velkou příležitostí, jak se posunout dál. V Nigérii neměl žádné problémy se státními orgány. Ohledně své obavy z teroristických organizací žalobce poukázal na teroristické skupiny IPOB a „*The Unknown Gunmen*“, které podle něj terorizují východní část země. S těmito skupinami žalobce nemá žádnou osobní zkušenost, ale bojí se jich. Pořád se o nich mluví v hlavních nigerijských zprávách. Žalobce naštěstí žil od roku 2017 v Lagosu, který je bezpečný, ale na východě země hrozí nebezpečí ze strany těchto dvou teroristických skupin. O tom, že byl jeho otec členem IPOB, se žalobce dozvěděl až po smrti otce od své matky, která mu sdělila, že otec jel na shromáždění IPOB, kde se objevila policie. Při návratu do Nigérie by žalobce neměl kde bydlet ani co dělat, není možné tam najít práci, takže by ho čekalo „*potloukání se životem*“. Se svým známým se žalobce pohádal, takže by ho nenechal znovu pracovat v jeho obchodě. Žalobcova matka žije ve vesnici ve státě Anambra, žalobce si s ní volal a „*je jí fajn*“. V Nigérii žalobce nemá jiné blízké osoby, pouze kamarády. Když opouštěl Ukrajinu, bylo mu doporučeno jet do Německa, ale po cestě se mu zalíbilo v Praze.

[4] Stěžovatel v žalobou napadeném rozhodnutí neshledal důvody uvedené žalobcem relevantními z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Na straně žalobce nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, přičemž obavu z teroristických skupin či zhoršené bezpečnostní situace nelze bez dalšího považovat ani za důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dle stěžovatele žalobci nehrozí ani skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. Žalobce se obává pouze dvou teroristických skupin na „*severu Nigérie*“, o kterých se dozvěděl z médií, přičemž on sám se nestal terčem teroristického činu, nebyl ani osobou, která by pro dané skupiny byla zajímavá. Od roku 2017 navíc žalobce žil v Lagosu, který on sám označil za bezpečný. Byť je organizace IPOB považována za teroristickou, své myšlenky prosazuje bez přímého ohrožování obyvatel a působí jen v několika málo státech na jihu Nigérie, mezi něž stát Lagos nepatří. K aktivitám skupiny „*The Unknown Gunmen*“ stěžovatel nezjistil žádné informace ani mu není z jeho úřední činnosti známa. Z toho stěžovatel dovodil, že se jedná o nevýznamnou skupinu s malým dopadem na civilní obyvatelstvo. V Nigérii ani neprobíhá mezinárodní či vnitřní ozbrojený konflikt. Stěžovatel konstatoval, že je mu známo, že Nigérie se dlouhodobě potýká s útoky prováděnými teroristickou islamistickou skupinou Boko Haram, především však v severní části Nigérie. Dle informací o zemi původu, které si stěžovatel obstaral, nigerijská vláda vyšetřovala útoky spáchané skupinou Boko Haram (i skupinou ISIS-WA, tj. Islámským státem v západní Africe) a podnikala kroky ke stíhání jejích členů. Stěžovatel konstatoval, že žalobce sice pochází z území, kde

pokračování

má Boko Haram své základny (stát Adamawa), ale neuvedl žádné negativní aktivity, kterým by čelil.

[5] Proti rozhodnutí stěžovatele podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji shledal důvodnou a shora uvedeným rozsudkem ze dne 18. 10. 2023, č. j. 20 Az 5/2023-33, rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud konstatoval, že i když žalobce zmínil obavy z teroristických organizací na východě země v relativně obecné rovině a sám se dosud nestal jejich terčem, mohly by jeho obavy být za určitých okolností relevantními z hlediska podmínek udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel se proto měl těmito obavami řádně zabývat a za tímto účelem dostatečně zjistit skutkový stav věci. Městský soud připomněl, že je nutné posoudit nebezpečí, které žalobci hrozí v budoucnu. V případě žalobce by přicházelo v úvahu posouzení jeho obav z hlediska důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V informacích o zemi původu, které si stěžovatel obstaral, se mj. zmiňuje i prudký nárůst násilí v jihovýchodní části Nigérie poté, co skupina IPOB v prosinci 2020 zahájila činnost svého vojenského křídla. Těmito skutečnostmi se však stěžovatel řádně nezabýval a své závěry dostatečně neodůvodnil. Stěžovatel se omezil pouze na konstatování, že žalobce se obává aktivit dvou teroristických skupin na severu (o severu však žalobce mluvil pouze v tom ohledu, že se tam narodil), resp. obecně špatné situace, o které se doslechl z médií, a že sám žalobce nikdy terčem žádného teroristického činu nebyl. Dále stěžovatel vyjádřil podle soudu spekulativní závěr, že žalobce není pro tyto teroristické skupiny zajímavý, a nelze tedy předpokládat zvýšené riziko jeho ohrožení. Tento závěr však stěžovatel nepodložil žádnou další úvahou. Nepodložený a v rozporu se shromážděnými informacemi o zemi původu je též stěžovatelův závěr, že organizace IPOB propaguje své myšlenky bez přímého ohrožování obyvatel.

[6] Dle městského soudu se měl stěžovatel primárně zabývat podmínkami panujícími v jihovýchodní části Nigérie, odkud žalobce pochází, případně měl posoudit, zda žalobce může přesídlit do jiné části země. Město Lagos však nelze považovat za místo žalobcova původu nebo stálého bydliště. Stěžovatel se vůbec nezabýval kritérii vymezenými judikaturou pro posuzování možnosti vnitřního přesídlení, a nijak tedy neodůvodnil, zda může žalobce pobývat v Lagosu či jiné bezpečné části země i po svém návratu.

[7] Ani závěry stěžovatele ohledně žalobcem zmiňované teroristické skupiny „*The Unknown Gunmen*“ nejsou řádně odůvodněny. Stěžovatel se měl zabývat celkovou bezpečnostní situací na jihovýchodě Nigérie, včetně možnosti, že se nejedná o organizovanou teroristickou skupinu. Měl by tedy alespoň vysvětlit, co tento termín označuje v souvislosti se situací v jihovýchodní části země, a za tímto účelem případně využít i veřejně dostupné zdroje. Stěžovatel dále konstatoval, že v Nigérii mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt neprobíhá, k čemuž obecně odkázal na obstarané zprávy o zemi původu. Z nich však pouze plyne, že Nigérie se neúčastnila žádného mezinárodního konfliktu. Dále se stěžovatel omezil pouze na zhodnocení situace na severu země, přestože se žalobce o obavách vztahujících se k severní části země nezmiňoval. Situací na jihovýchodě země, k níž směřovaly obavy žalobce, se stěžovatel naopak vůbec nezabýval. Navíc nesprávně uvedl, že žalobce pochází ze státu Adamawa.

[8] Ostatní žalobní body městský soud důvodnými neshledal.

[9] V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudil pečlivě a úměrně důvodům, které žalobce k podání žádosti vedly. Naopak se domnívá, že městský soud se při svém rozhodování odchýlil od jednotné judikatury Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že je to právě žadatel, který musí uvést veškeré důvody, na jejichž základě pak stěžovatel jeho žádost posuzuje. Stěžovatel pak měl zjišťovat skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žalobcovy žádosti. Stěžovatel je přesvědčen, že se vzhledem k individuálnímu příběhu žalobce dostatečně zabýval otázkou, zda mu hrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, přičemž neshledal, že by žalobci takové nebezpečí hrozilo. Stěžovatel připomíná, že žalobce pouze ve velmi obecné rovině podotkl, že se obává aktivit dvou teroristických organizací ve východní části Nigérie, resp. obecně špatné situace, o které se dozvěděl z medií, přičemž on sám se nikdy nestal terčem teroristického útoku. Pokud stěžovatel ve svém rozhodnutí omylem uvedl „*na severu Nigérie*“ místo „*na východě*“, jedná se o pouhou chybu, která nemůže zapříčinit nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí, neboť z kontextu rozhodnutí plyne, že se v něm hovoří o obavách žalobce ze situace ve východní části Nigérie. Závěr o tom, že žalobce není pro teroristické organizace „*zajímavou osobou*“, vychází z jím prezentovaného příběhu. Nelze přisvědčit městskému soudu, že se stěžovatel měl zabývat situací v části země, odkud žalobce pochází, neboť není vyloučeno, že by žalobce mohl po svém návratu žít opět v Lagosu, kde se dle svých slov cítil bezpečně. K situaci v místě svého původu pak navíc žalobce konstatoval, že tam žije jeho matka a je jí dobře. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj k tomu pověřená zaměstnankyně s odpovídajícím právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[13] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

pokračování

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*.

[14] Kritéria přijatelnosti se přitom uplatní také v případech, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, publ. pod č. 1143/2007 Sb. NSS) s tím, že čtvrté kritérium přijatelnosti se vztahuje k dopadu případného zásadního pochybení krajského (městského) soudu do hmotněprávního posouzení věci.

[15] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[16] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že již opakovaně judikoval, že by správní orgán měl v případech, kdy je jeho rozhodnutí soudem zrušeno pro nepřezkoumatelnost (se závazným právním názorem důkladnějšího posouzení relevantních skutečností), uvážit, zda je opravdu namístě podání kasační stížnosti. Např. v usnesení ze dne 7. 9. 2023, č. j. 8 As 61/2022-29, Nejvyšší správní soud konstatoval: „*Takto formulovaný právní názor [správní orgány] totiž nezavazuje k tomu, aby o věci rozhodly odlišně. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2007, čj. 1 Ans 8/2007-49, je správní orgán povinen na základě zrušujícího rozsudku krajského soudu konat, jinak se vystavuje nebezpečí žaloby na ochranu proti nečinnosti. To platí i v případě, že podá proti tomuto rozsudku kasační stížnost, neboť ta nemá ze zákona odkladný účinek. Principu rychlosti a hospodárnosti řízení tak spíše odpovídá postup, kdy správní orgán rozsudek krajského soudu (byť je třeba i sporný) realizuje a možnost podání kasační stížnosti si rezervuje až pro případ neúspěchu při věcném přezkumu svého nového rozhodnutí (usnesení NSS ze dne 9. 8. 2023, čj. 3 As 325/2021-36, bod 11). Nejvyšší správní soud tím v žádném případě nevylučuje právo žalovaného správního orgánu podat kasační stížnost proti takovému rozhodnutí krajského soudu. V případech, kdy však je zjevné, že závěr krajského soudu o nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí není zjevně excesivní a chybný, a kdy lze polemizovat o tom, zda je správní rozhodnutí hraničně přezkoumatelné, a zároveň nehrozí například prekluze lhůty pro stanovení daně nebo jiný negativní důsledek zrušení správního rozhodnutí pro správní orgán, nejeví se podání kasační stížnosti efektivní.“ I v nyní posuzované věci měl stěžovatel zvážit, zda je podání kasační stížnosti efektivní, neboť městský soud dostatečně podrobně a srozumitelně vysvětlil, z jakého důvodu považuje jeho rozhodnutí za nepřezkoumatelné, resp. v jakých konkrétních aspektech je skutkový stav, který vzal stěžovatel za základ žalobou napadeného rozhodnutí, v rozporu se spisem, nemá v něm oporu a vyžaduje zásadní doplnění.*

[17] Pokud stěžovatel namítá, že žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu posoudil pečlivě a úměrně jeho tvrzením, a uvádí, že se městský soud odchýlil od ustálené judikatury, nelze mu dát za pravdu. Specifiky dokazování a otázkou důkazního břemene ve věcech

mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval v řadě svých rozhodnutí. Podle této judikatury je řízení o mezinárodní ochraně specifické tím, že je v něm často nutné rozhodovat za situace důkazní nouze (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007-64, ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, a ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se odůvodněnost strachu z pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy v budoucnu) a že nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014-63, a ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 50/2015-46).

[18] Stěžovateli je třeba dát za pravdu, že břemeno tvrzení v řízení ve věci mezinárodní ochrany stíhá žadatele o mezinárodní ochranu (sov. též § 49a odst. 1 zákona o azylu). Pokud však jde o břemeno důkazní, to je již v souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepracované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“), rozloženo, jak stěžovatel sám uvádí, mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán (tj. stěžovatele). Prokazovat svá tvrzení je povinen primárně žadatel, nicméně stěžovatel je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů a informací, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). V této souvislosti je též třeba poukázat na to, že stěžovatel má povinnost při osobních pohovorech ve věcech mezinárodní ochrany postupovat tak, aby žadateli umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74). V případě, že se během pohovoru vyskytne určitá okolnost, která může nasvědčovat tomu, že má žadatel odůvodněný strach z pronásledování či mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, je povinností stěžovatele vést pohovor tím směrem, aby jeho výsledek byl dostatečně konkrétní pro potřeby posouzení žádosti (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89).

[19] Pokud tedy žalobce v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany opakovaně vyjadřoval své obavy ze dvou teroristických skupin působících ve východní (přesněji v jihovýchodní) části Nigérie – tj. hnutí IPOB (jehož členem měl být žalobcův otec, který měl být z tohoto důvodu nigerijskou policií zabit) a „*The Unknown Gunmen*“, bylo i přesto, že se jednalo pouze o obecná tvrzení a že sám žalobce s těmito skupinami doposud neměl zkušenost, klíčové, aby stěžovatel na pozadí dostatečně aktuálních, důvěryhodných, objektivních a zejména přesných (adresných) informací o zemi původu [viz § 23c písm. c) zákona o azylu a např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS, a ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87] posoudil mimo jiné, zda žalobci v případě návratu do země původu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu, jak správně konstatoval městský soud. Stěžovatel měl tedy též povinnost k objasnění těchto skutečností směřovat své dotazy na žalobce v rámci pohovoru s ním, což však rovněž neučinil.

pokračování

[20] Nejvyšší správní soud je stejně jako městský soud toho názoru, že stěžovatel nedostal nejen své povinnosti obstarat si dostatečně aktuální, přesné a adresné informace o zemi původu, jež by se týkaly bezpečnostní situace v jihovýchodní Nigérii s ohledem na aktivity žalobcem zmíněných organizací, ale také ty, byť i stručné informace o zemi původu, které ve správním spise k posuzovaným otázkám shromáždil, zjevně nedostatečně a nesprávně vyhodnotil.

[21] Ze správního spisu, konkrétně z překladu výňatků zprávy Ministerstva zahraničí Spojených států „*Nigérie – Zpráva o dodržování lidských práv v roce 2021*“ ze dne 12. 4. 2022 například plyne, že v geopolitické zóně Jihovýchod došlo k prudkému nárůstu násilí poté, co organizace IPOB v prosinci 2020 zahájila činnost svého vojenského křídla – Východní bezpečnostní síť. V prvním čtvrtletí sledovaného roku zaznamenaly místní sdělovací prostředky 54 násilných útoků na civilisty a bezpečnostní složky a 222 úmrtí, což představuje nárůst útoků na civilisty o 59 % a nárůst způsobených úmrtí o 344 % v porovnání se čtvrtletím před vznikem Východní bezpečnostní sítě. V rámci bezpečnostních akcí státních ozbrojených složek, včetně armády, proti IPOB a jeho ozbrojenému křídlu bylo zabito v daném regionu od března do června 2021 nejméně 115 osob. Stěžovatel tyto informace zcela opomněl zohlednit, naopak bez jakéhokoli podkladu pouze konstatoval, že byť je skupina IPOB považována za teroristickou organizaci, své myšlenky prosazuje bez přímého ohrožování obyvatel. Stěžovatelovo nepodložené tvrzení je tedy zcela zjevně v rozporu s obsahem zmíněné informace o zemi původu Ministerstva zahraničí Spojených států stejně tak, jako je stěžovatelovo lakonické konstatování, že v Nigérii neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, v rozporu dokonce s jeho vlastní informací o zemi původu, která je rovněž součástí správního spisu (informace OAMP MV ze dne 20. 6. 2022, Nigérie, Bezpečnostní a politická situace v zemi, kap. 6. 2 Vnitřní ozbrojené konflikty). Obdobně stěžovatel bez jakéhokoli podkladu uzavřel, jak připomněl i městský soud, že žalobce není pro uvedenou skupinu „*zajímavý*“, což stěžovatel mohl jen stěží dovodit pouze na základě žalobcova tvrzení, že on sám dosud neměl s touto organizací žádné problémy, zvláště s přihlédnutím k tomu, že žalobcův otec měl být dle jeho tvrzení členem skupiny IPOB a měl být z tohoto důvodu nigerijskou policií zabit. Co se týče žalobcem zmíněné obavy ze skupiny „*The Unknown Gunmen*“, neobstojí stěžovatelovo tvrzení, že o této skupině mu nejsou známy žádné informace a že se tudíž nejedná o významnou skupinu. Prostým zadáním do internetového vyhledávače hesel „*The Unknown Gunmen Nigeria*“ lze totiž tuto stěžovatelovu domněnku jednoduše vyvrátit.

[22] V této souvislosti byla rovněž správná úvaha městského soudu, dle níž nemohl stěžovatel za místo žalobcova původu či jeho stálého bydliště považovat město či stát Lagos. Tam žalobce žil až od roku 2017 do roku 2021, kdy z Nigérie vycestoval. Žalobce však vypověděl, že pochází z východní části Nigérie. Jeho otec pocházel z jihovýchodní Nigérie, ze státu Anambra, kde v současné době stále žije žalobcova matka. Městský soud v této souvislosti správně poukázal na závěr plynoucí z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61, publ. pod č. 4121/2021 Sb. NSS, dle něhož „přímá důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, musí být vždy posuzovány na základě podmínek panujících v té části země původu, odkud žadatel pochází a kde má stálé bydliště. Naopak podmínky panující v jiné oblasti země původu, kde se žadatel pokusil nalézt vnitrostátní ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, jejichž hrozbě čelil v místě svého stálého bydliště, jsou relevantní pouze pro případné následné posouzení ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, zda se žadatel může právě v této

jiné části země původu usadit a nalézt zde účinnou ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“ (důraz doplněn). Primárně se tedy měl stěžovatel zabývat podmínkami panujícími v části země, odkud žalobce pochází a kam se především může navrátit. Toto místo, odkud žalobce pochází, přitom není v tuto chvíli zcela zřejmé, neboť byť žalobce uvedl toliko, že pochází „z východní části země“, stěžovatel se s tímto tvrzením spokojil a na bližší informace se ho nedoptal. Danou otázku tedy bude muset stěžovatel v dalším řízení vyjasnit jako první, nicméně prozatím je třeba vycházet z toho, že měl žalobce patrně na mysli stát Anambra, kde žije jeho matka, k níž se žalobce pravděpodobně může navrátit. I tento stát přitom zasahuje na území bývalé Republiky Biafra a je obýván převážně právě etnikem Igbo, jehož příslušníci dominují i v hnutích a organizacích usilujících o opětovné odtržení Biafry, takže bývá nejen v geografickém, ale i v geopolitickém slova smyslu považován za součást jihovýchodní Nigérie, kde tyto organizace operují. Až pokud by stěžovatel dospěl k závěru, že v místě, odkud žalobce pochází a kam se může navrátit, by měl odůvodněný strach z pronásledování nebo že by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, měl následně posuzovat, zda žalobce může uniknout této hrozbě pronásledování či skutečnému nebezpečí vážné újmy tím, že se přemístí do jiné části země, konkrétně např. do Lagosu, kde žalobce dle své výpovědi pobýval a pracoval u svého známého po dobu zhruba čtyř let až do doby, kdy upustil Nigérii, avšak zároveň tvrdil, že se do tohoto svého přechodného bydliště již nemůže navrátit.

[23] V této souvislosti je třeba připomenout, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu důkazní břemeno ohledně toho, zda jsou skutečně splněny veškeré podmínky pro využití možnosti vnitřního přesídlení, resp. „*alternativy vnitřního útěku*“ dle § 2 odst. 7 zákona o azylu a čl. 8 kvalifikační směrnice, nese plně stěžovatel, jehož povinností je v první řadě si i k posouzení této otázky obstarat dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu a ty rovněž řádně vyhodnotit (srov. čl. 8 odst. 2 větu druhou kvalifikační směrnice). V rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení (...). V této souvislosti se rozhodovací orgán musí zabývat zejména dostupností vnitřní ochrany, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.*“. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, pak vyplývá, že „*při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.*“.

[24] Stěžovatel však uvedené otázky ve světle zmiňované právní úpravy ani judikatury vůbec neposoudil. Při hodnocení možného nebezpečí vážné újmy ze strany separatistické skupiny IPOB se stěžovatel, kromě již zmíněné nepřezkoumatelné úvahy o tom, že tato skupina propaguje své myšlenky bez přímého ohrožování obyvatel, omezil na konstatování, že tato skupina působí „*jen v několika málo státech jižní Nigérie, kam např. stát Lagos ani*

pokračování

nepatří“. Stěžovatel se přitom nemohl spokojit s konstatováním žalobce, že stát či město Lagos jsou bezpečné, zvláště za situace, kdy žalobce výslovně uvedl, že by neměl kde bydlet a u známého v Lagosu by již pracovat nemohl. Lze tedy souhlasit s městským soudem, že úvaha stěžovatele ohledně možnosti pobytu žalobce ve městě či státě Lagos není dostatečně odůvodněna.

[25] Nejvyšší správní soud dodává, že o nepřezkoumatelnosti stěžovatelova rozhodnutí (jakož i o zcela nedostatečné pečlivosti, s níž k posouzení žalobcovy žádosti přikročil) svědčí také faktické chyby uvedené v jeho odůvodnění, na které městský soud rovněž zcela správně upozornil. V části odůvodnění týkající se posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu totiž stěžovatel uvedl, že žalobce se v případě návratu do Nigérie obává „*teroristických skupin na severu Nigérie*“. Žalobce však v této souvislosti hovořil pouze o východní části země. Stejně tak je zcela nepřezkoumatelné stěžovatelovo vyjádření v části rozhodnutí týkající se skupiny Boko Haram působící v severní části Nigérie, kde stěžovatel uvedl, že tato skupina má sice základny ve státě Adamawa, odkud žalobce pochází, žalobce však v této souvislosti žádné problémy nezmínil. Žalobce totiž vůbec netvrdil a ani z ničeho neplyne, že by z tohoto státu nacházejícího se v severovýchodní části Nigérie pocházel. Jak již bylo konstatováno, žalobce vyjadřoval pouze obavu z působení dvou teroristických skupin (IPOB a „*The Unknown Gunmen*“) působících dle jeho tvrzení v té části země původu, odkud pochází, nikoliv obavu z aktivit Boko Haram. V kontextu výše uvedených zásadních vad stěžovatelova rozhodnutí nelze souhlasit s tím, že by tyto nesrovnalosti byly pouhými omyly, který nemají vliv na jeho přezkoumatelnost.

[26] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se nejedná o otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou, byla řešena rozdílně, případně vyžadovala učinit judikaturní odklon a nejde ani o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního posouzení věci. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[27] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Žalobci však v průběhu řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto mu soud náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. května 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu